

*„W wychowaniu chodzi właśnie o to,
ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem,
o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał,
aby więc poprzez wszystko co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
to znaczy, żeby również umiał bardziej być
nie tylko z drugimi, ale i dla drugich.”*

Jan Paweł II

Program wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku

Rok szkolny 2026/2027

PROTOKÓŁ RADY RODZICÓW NR 1/2026/2027 UCHWAŁA RADY RODZICÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 4 IM. JANA PAWŁA II W RYBNIKU NR 1/2026/2027 w dniu 03.09.2026 w sprawie: uchwalenia programu wychowawczo – profilaktycznego.

PROTOKÓŁ RADY PEDAGOGICZNEJ NR 2/2026/2027 UCHWAŁA RADY PEDAGOGICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 4 IM. JANA PAWŁA II W RYBNIKU NR 8/2026/2027 z dnia 31.08.2026r. w sprawie opinii dotyczącej programu wychowawczego i programu profilaktyki Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku.

WSTĘP

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku w roku szkolnym 2026/2027 określa najważniejsze cele, kierunki i sposoby prowadzenia działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

Wychowanie to proces wspierania wychowanka w rozwoju, umożliwianie mu osiągnięcia pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, intelektualnej, społecznej i duchowej na miarę jego możliwości. Zależy nam, aby uczniowie umieli prowadzić zdrowy styl życia, budować satysfakcjonujące relacje i współpracować z innymi, brać odpowiedzialność za własne postępowanie, dbać o bezpieczeństwo własne i innych, dostrzegać potrzeby drugiego człowieka, kierować się przyjętymi w szkole wartościami, kształtować swoje postawy prospołeczne i patriotyczne. Osiągnięcie dojrzałości w czterech sferach możliwe jest dzięki rozwojowi kompetencji osobistych i społecznych uczniów, ukierunkowanych na:

1. samoświadomość – budowanie akceptacji siebie, osiągnięcie spójności myślenia i działania połączone z kształtowaniem poczucia autonomii, tworzeniem pozytywnego obrazu tożsamości w wymiarze osobistym, społecznym i kulturowym oraz poczucia własnej godności;
2. sprawczość – wyznaczanie realnych celów i ich osiągnięcie dzięki własnej aktywności, pozytywne nastawienie do życia, motywacja do działania, kształtowanie umiejętności planowania i podejmowania decyzji oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, planowanie własnego rozwoju, rozwijanie poczucia celowości działania;
3. relacyjność – budowanie i podtrzymywanie pozytywnych relacji z ludźmi, rozumienie uczuć innych, sposobów myślenia i działań umożliwiających osiągnięcie pożądaných społecznych celów, promowanie prospołecznych wartości, aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, w tym jego formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych, włączanie się do działania na rzecz społeczności, promowanie pozytywnych wzorców osobowych, budowanie prospołecznych relacji rówieśniczych opartych na szacunku i unikaniu zachowań noszących znamiona przemocy;
4. otwartość – zdolność do sprawiedliwej, etycznej oceny i reagowania, umiejętność otwartego i jednoznacznego wyrażania swoich potrzeb, uczuć i opinii z zachowaniem szacunku do siebie oraz innych osób, kształtowanie postaw asertywnych, rozwijanie poczucia empatii, wrażliwości, szacunku dla odmienności;
5. kreatywność – kształtowanie twórczego podejścia do rozwiązywania problemów dzięki umiejętnościom: wyjścia poza schematyczność myślenia i działania, znajdowania nowych sposobów rozwiązywania problemów, odkrywania indywidualnych zdolności umożliwiających sprostanie wyzwaniom, także poprzez podejmowanie działań na rzecz twórczego rozwoju w formie

współpracy z instytucjami kultury, rozwój aktywności fizycznej, rozwój sfery psychicznej, w tym duchowej, społecznej, aksjologicznej.

Profilaktyka to kompleksowe działania kompensujące niedostatki wychowania, które obejmują trzy obszary: wspieranie wychowanków w radzeniu sobie z trudnościami, ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka oraz inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących. W naszych działaniach stosować będziemy profilaktykę uniwersalną, skierowaną do wszystkich członków społeczności szkolnej, wskazującą i selektywną do wybranych grup uczniów, po wcześniejszej corocznej diagnozie problemów i zagrożeń.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu

profilaktyki uniwersalnej,	profilaktyki selektywnej	profilaktyki wskazującej.
wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych	wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych	wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej jest dążenie do budowania spójności oddziaływań podejmowanych przez nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców, dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Program uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, specyfikę środowiska szkolnego, wyniki przeprowadzonej diagnozy, obowiązujące przepisy prawa oświatowego, kierunki realizacji polityki oświatowej państwa oraz zmiany związane z wdrażaniem Reformy²⁶. Kompas Jutra.

Punktem wyjścia jest traktowanie ucznia jako aktywnego uczestnika procesu edukacyjnego, który rozwija wiedzę, kompetencje, relacje społeczne, odpowiedzialność i samodzielność w bezpiecznym oraz wspierającym środowisku.

Działania wychowawczo-profilaktyczne obejmują całą społeczność szkolną i uwzględniają zarówno wzmacnianie zasobów oraz czynników chroniących, jak i ograniczanie wpływu czynników ryzyka.

Czynniki chroniące

Do czynników, które mogą ograniczać prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych i wspierać prawidłowy rozwój uczniów, należą w szczególności:

- dobre relacje z rodzicami i innymi znaczącymi osobami dorosłymi;
- poczucie bezpieczeństwa;
- poczucie przynależności do klasy i szkoły;
- możliwość uzyskania pomocy;
- pozytywne relacje rówieśnicze;
- zainteresowania i pasje;
- aktywność sportowa i społeczna;
- umiejętność rozpoznawania emocji;
- kompetencje komunikacyjne;
- poczucie własnej wartości;
- poczucie sprawczości;
- realistyczna samoocena;
- umiejętność radzenia sobie z trudnościami;
- jasne normy i zasady;
- konstruktywne sposoby spędzania czasu wolnego;
- dobra współpraca rodziny ze szkołą;
- dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Czynniki ryzyka

Do czynników wymagających szczególnej uwagi mogą należeć:

- osłabione relacje rówieśnicze;
- trudności emocjonalne;
- poczucie osamotnienia;
- niska samoocena;
- przewlekły stres;
- nadmierne korzystanie z urządzeń cyfrowych;
- zaburzenie równowagi między aktywnością online i offline;
- cyberprzemoc;
- przemoc rówieśniczą;
- doświadczenie odrzucenia lub wykluczenia;
- zachowania agresywne;
- trudności rodzinne;
- absencja szkolna;
- spadek motywacji;
- zachowania ryzykowne;
- kontakt z substancjami psychoaktywnymi;
- zachowania wskazujące na uzależnienia behawioralne;
- trudności adaptacyjne.

Ogólne cele kształcenia i wychowania.

Szkoła podstawowa wspiera wszechstronny rozwój uczniów w sferze poznawczej, społecznej, emocjonalnej, etycznej i fizycznej oraz wspomaga ich w pełnej realizacji potencjału – zarówno jako jednostek, jak i członków społecznej i demokratycznej wspólnoty. Kształcenie w szkole podstawowej sprzyja kształtowaniu postawy dbałości o dobro wspólne, pielęgnowania tradycji i kultury narodowej z poszanowaniem innych kultur oraz rozwija postawy patriotyczne.

Celem kształcenia ogólnego w szkole podstawowej jest:

- 1) rozwijanie kompetencji fundamentalnych: językowych, matematycznych, cyfrowych i ruchowych, niezbędnych do funkcjonowania w różnych sytuacjach życiowych oraz w procesie uczenia się;
- 2) budowanie przez uczniów wiedzy pozwalającej rozumieć otaczający ich świat i poznawać go w procesie uczenia się na kolejnych etapach edukacyjnych;
- 3) rozwijanie kompetencji przekrojowych: poznawczych, społecznych i osobistych, pozwalających uczniom aktywnie działać w szkole i poza nią, z korzyścią dla siebie i dla wspólnego dobra;
- 4) budowanie sprawczości uczniów w procesie uczenia się i realizacji zamierzonych celów, w tym branie odpowiedzialności za własne działania i ich wpływ na siebie, innych ludzi i świat;
- 5) wprowadzanie uczniów, we współpracy z rodzicami, w świat wartości i przygotowywanie ich do dokonywania odpowiedzialnych wyborów etycznych w trosce o siebie, innych ludzi, ojczyznę i inne wspólnoty;
- 6) rozwijanie aspiracji, ciekawości i uzdolnień uczniów oraz wzmacnianie motywacji wewnętrznej w procesie uczenia się.

Działalność dydaktyczna i wychowawcza szkoły opiera się na następujących wartościach: wolność, odpowiedzialność, wspólnota, szacunek, godność, prawda, dobro, piękno, sprawiedliwość i solidarność.

W procesie uczenia się uczeń buduje i rozwija kompetencje fundamentalne, wiedzę, kompetencje przekrojowe oraz sprawczość. Tworzenie warunków do rozwijania kompetencji fundamentalnych, wiedzy, kompetencji przekrojowych i sprawczości uczniów jest wspólnym zadaniem wszystkich nauczycieli. To proces ciągły, realizowany na wszystkich etapach edukacyjnych, wszystkich przedmiotach oraz międzyprzedmiotowo.

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2026 poz. 820)
Art. 26. 1. Szkoły oraz placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3–5, 7 i 8, realizują program wychowawczo--profilaktyczny obejmujący:
 - 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz*
 - 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.*
2. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2026 poz. 110)
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz.U. 2026 poz. 378)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 8 lipca 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz.U. 2026 poz. 958)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U.2020.1449 t.j.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2023.1798 t. j.)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 maja 2024 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół. (Dz.U. 2026 poz. 1028)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży. (Dz. U. 2023.2468 t.j.)
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. ([Dz.U.2020.1309 t.j.](#))
10. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.
11. Deklaracja Praw Dziecka Uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 1959r.
12. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. (art. 48, 53, 70)
13. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027.
14. Statut szkoły.

Szczególne znaczenie w prowadzeniu oddziaływań w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego w roku szkolnym 2026/2027 mają:

- tworzenie dobrych relacji w różnych społecznościach i przygotowanie do pełnienia różnych ról, w tym w rodzinie;
- budowanie własnego światopoglądu, wewnętrznego systemu wartości i sądów etycznych;
- rozwiązywanie konfliktów i zapobieganie sytuacjom konfliktowym;
- rozpoznawanie zachowań ryzykownych i wykorzystywanie strategii ich unikania;
- podejmowanie refleksji na temat własnej roli w różnych wspólnotach;
- kształtowanie kompetencji społecznych i rozwijanie uważności na potrzeby różnych osób i grup;
- kształtowanie kompetencji osobistych i rozwijanie własnej sprawczości;
- bezpieczne zachowanie się w sytuacjach zagrożeń występujących w czasie pokoju i w czasie wojny;
- udzielanie pierwszej pomocy;
- kształtowanie odpowiedzialności za swoje działania, grupę, klasę, szkołę, wspólnotę lokalną i ojczyznę;
- podejmowanie refleksji o sobie jako człowieku uczącym się;
- planowanie własnego rozwoju rozumianego jako proces trwający przez całe życie.

Działania wychowawczo-profilaktyczne szkoły uwzględniają następujące priorytety:

1. Wdrażanie Reformy26. Kompas Jutra

Działania służą wspieraniu uczniów w procesie zmian edukacyjnych, rozwijaniu samodzielności, sprawczości, współpracy, kompetencji przekrojowych oraz aktywnego uczenia się.

2. Budowanie odporności społecznej

Szkoła rozwija odpowiedzialność za siebie i innych, postawy patriotyczne, obywatelskie i prospołeczne oraz przygotowuje uczniów do właściwego reagowania w sytuacjach zagrożenia.

3. Edukacja zdrowotna

Działania obejmują promocję zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego, aktywność ruchową, odpowiedzialne zachowania prozdrowotne oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy.

4. Higiena cyfrowa i bezpieczeństwo w sieci

Szkoła rozwija odpowiedzialne korzystanie z urządzeń cyfrowych, krytyczną analizę informacji, umiejętność rozpoznawania zagrożeń, równowagę online–offline oraz świadome i etyczne wykorzystywanie sztucznej inteligencji.

5. Rozpoznawanie potrzeb uczniów

Planowanie wsparcia uwzględnia funkcjonowanie ucznia w środowisku szkolnym, jego mocne strony, bariery, potrzeby oraz współpracę szkoły z rodziną.

6. Zdrowie psychiczne, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom behawioralnym

Szkoła podejmuje działania przeciwdziałające przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy i zachowaniom nałogowym oraz zapewnia wsparcie uczniom doświadczającym kryzysu.

7. Świadome decyzje edukacyjno-zawodowe

Uczniowie są wspierani w poznawaniu własnych możliwości, zainteresowań i predyspozycji oraz w podejmowaniu decyzji dotyczących dalszej drogi kształcenia.

8. Ciekawość i aktywność poznawcza

Szkoła wspiera uczenie się poprzez doświadczenie, współpracę, projekty interdyscyplinarne, informację zwrotną oraz świadome uczestnictwo ucznia w procesie uczenia się.

Szkoła zapewnia bezpieczne warunki oraz przyjazną atmosferę do nauki, uwzględniając indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne ucznia. Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny ucznia.

Charakterystyka środowiska wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Misją szkoły jest tworzenie środowiska, w którym uczeń rozwija wiedzę, umiejętności, relacje i własny potencjał, jednocześnie ucząc się odpowiedzialności za siebie, innych ludzi i otoczenie.

- ◆ Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku w bieżącym roku szkolnym liczy 15 oddziałów, w których uczy się 304 uczniów.
- ◆ Nauczyciele realizują programy dydaktyczno-wychowawcze zgodnie z obowiązującą podstawą programową wdrażając Reformę26. Kompas Jutra.
- ◆ Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji przez nauczycieli zadań w zakresie nauczania, kształtowania umiejętności i wychowania.

- ◆ Pomoc uczniom udzielana jest poprzez prowadzenie działań diagnostycznych, diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz wspierania mocnych stron uczniów. Jest ona organizowana i udzielana we współpracy z rodzicami i Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.
- ◆ Szkoła współpracuje z kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi i asystentami rodzin, przedstawicielami policji, Rodzinnym Ośrodkiem Pieczy Zastępczej, Zespołem Interdyscyplinarnym.
- ◆ Uczniowie z trudną sytuacją materialną mają możliwość skorzystania z obiadów finansowanych przez OPS oraz otrzymania stypendium szkolnego.
- ◆ W szkole działa świetlica szkolna, która zapewnia uczniom opiekę, tworzy warunki do nauki i wypoczynku, organizuje pomoc w nauce oraz kreatywne projekty.
- ◆ Dla wszystkich uczniów, w tym ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, szkoła proponuje następujące formy opieki i pomocy: możliwość przebywania w świetlicy szkolnej, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia rozwijające uzdolnienia, koła zainteresowań, wolontariat.
- ◆ Nauczyciele systematycznie wprowadzają innowacje pedagogiczne, stale doskonalą swoje umiejętności dydaktyczne i merytoryczne poprzez udział w posiedzeniach Rady Pedagogicznej, w lekcjach koleżeńskich oraz różnorodnych formach doskonalenia zawodowego.
- ◆ Nauczyciele wspierają rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania m.in. poprzez pomoc w rozwijaniu szczególnych uzdolnień i zainteresowań, w tym przygotowanie do udziału w konkursach przedmiotowych. Udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, kierują się w swoich działaniach dobrem ucznia z poszanowaniem jego godności osobistej, przestrzegają zasad współżycia społecznego i dbają o właściwe relacje pracownicze.
- ◆ Nauczyciele i uczniowie aktywnie i chętnie współpracują z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie naszej dzielnicy i miasta, promując jednocześnie szkołę. Uczniowie mają okazję do wzbogacania swojej wiedzy, rozwijania zainteresowań i uzdolnień poprzez udział w licznych przedstawieniach, zajęciach, zawodach i akcjach organizowanych w naszym środowisku.
- ◆ Szkoła wspomaga harmonijny rozwój osobowości dziecka w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej, uwzględniając jego predyspozycje psychiczne, emocjonalne, intelektualne, środowiskowe, rodzinne. Przygotowuje uczniów do prawidłowego funkcjonowania społecznego w relacjach z rówieśnikami i dorosłymi, wzbudza poczucie

przynależności do grupy i własnej w niej wartości. Kształtuje umiejętności komunikowania w grupie. Buduje poczucie tożsamości regionalnej, narodowej jako podstaw kształtowania postaw patriotyzmu, przygotowuje uczniów do rozumienia zasad partnerstwa między uczniami, nauczycielami, rodzicami i społecznością lokalną, umacniania więzi z regionem.

- ◆ Zdecydowana większość uczniów czuje się bezpiecznie w szkole, a klasy w większości są zgranym i zintegrowanym zespołem. W razie problemów uczniowie mogą liczyć na pomoc rodziców, wychowawców, pedagoga, psychologa szkolnego, nauczycieli i kolegów.
- ◆ Szkoła współpracuje z domem Kultury „Harcówka” oraz innymi instytucjami wspomagającymi rozwój ucznia. Podejmuje działania na rzecz środowiska lokalnego.

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku

- ◆ Potrafi w praktyce zastosować zdobytą wiedzę i umiejętności, jest samodzielny, wrażliwy i otwarty na innych ludzi. Potrafi korzystać z informacji zwrotnej.
- ◆ Zna siebie i rozwija swój potencjał. Rozpoznaje swoje mocne strony, potrafi określać cele. Podejmuje odpowiedzialność za własny rozwój. Dostrzega własne postępy, podejmuje próby mimo trudności.
- ◆ Potrafi funkcjonować z innymi, podejmuje dialog, respektuje prawa i granice innych osób, potrafi współpracować.
- ◆ Ma poczucie własnej wartości, potrafi cieszyć się życiem, komunikuje własne potrzeby.
- ◆ Zna i stosuje zasady życia społecznego, jest odpowiedzialny, a jego decyzje są dojrzałe. Konstruktywnie rozwiązuje konflikty, okazuje empatię, reaguje na krzywdzenie. Nie pozostaje obojętny na wykluczenie innych.
- ◆ Dbą o swoje zdrowie oraz rozwój fizyczny i psychiczny. Zna zasady zdrowego stylu życia, rozumie znaczenie ruchu, snu, odpoczynku i odżywiania, zna znaczenie zdrowia psychicznego.
- ◆ Wie, gdzie szukać pomocy, zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy, podejmuje odpowiedzialne decyzje dotyczące zdrowia.
- ◆ Funkcjonuje bezpiecznie w środowisku cyfrowym, chroni swoją prywatność, krytycznie analizuje informacje, potrafi rozpoznawać manipulację i dezinformację.
- ◆ Zna konsekwencje publikowania treści, respektuje zasady komunikacji internetowej, potrafi zachować równowagę online–offline.
- ◆ Korzysta z narzędzi AI w sposób odpowiedzialny, krytyczny i etyczny. Jest odpowiedzialny za swoje decyzje;

- ◆ Rozpoznaje sytuacje wymagające wsparcia, jest świadomym członkiem społeczeństwa, zna prawa i obowiązki, rozumie znaczenie wspólnoty. Szanuje środowisko naturalne.
- ◆ Szanuje dziedzictwo narodowe i regionalne, wykazuje postawę obywatelską, angażuje się w działania społeczne. Aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.
- ◆ Potrafi określać własne predyspozycje zawodowe i drogi dalszej edukacji.

Tworząc program wychowawczo-profilaktyczny posłużono się wynikami ankiet ewaluacyjnych dotyczących działań szkoły w bieżącym roku szkolnym, diagnozą poczucia bezpieczeństwa uczniów oraz rodziców uczniów przeprowadzaną w minionym roku szkolnym, wynikami obserwacji przeprowadzanych przez nauczycieli podczas zajęć i przerw, raportem dotyczącym SOM, uwzględnione zostały również podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027 szczególnie kierunek 2, 3, 4, 6

1. Wspieranie przedszkoli i szkół we wdrażaniu zmian wynikających z Reformy26. Kompas Jutra, ukierunkowanych na tworzenie szkoły wymagającej, wspierającej i przyjaznej rozwojowi ucznia.

2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.

3. Edukacja zdrowotna w szkole – promowanie zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej oraz przygotowanie uczniów do odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych i udzielania pierwszej pomocy.

4. Promowanie higieny cyfrowej i aktywności off-line. Rozwijanie umiejętności bezpiecznego poruszania się w sieci i krytycznego myślenia, w tym odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji, a także korzystania z funkcjonalności i zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.

5. Rozpoznawanie potrzeb dzieci i młodzieży z wykorzystaniem oceny funkcjonowania w środowisku przedszkolnym i szkolnym. Wspieranie przedszkoli i szkół w zakresie współpracy z rodzicami w procesie edukacji, pomocy psychologiczno - pedagogicznej i wychowania w celu zapewnienia spójności i skuteczności wsparcia udzielanego każdemu dziecku.

6. Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych.

7. Wspieranie podejmowania świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego. Upowszechnienie nowej oferty kształcenia zawodowego wypracowanej z branżami.

8. Wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów poprzez promowanie kształcenia interdyscyplinarnego i pracy projektowej oraz wykorzystywanie oceniania kształtującego i informacji zwrotnej w pracy z uczniem.

Rekomendacje do Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na rok szkolny 2026/2027 po
przeprowadzanej ewaluacji.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy rekomenduje się skoncentrowanie działań szkoły na następujących obszarach:

- przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, agresji słownej, przemocy psychicznej i cyberprzemocy;
- wzmacnianie bezpiecznych i pozytywnych relacji rówieśniczych;
- rozwijanie empatii, szacunku, komunikacji i umiejętności współpracy;
- rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy;
- wspieranie zdrowia psychicznego i dobrostanu uczniów;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, emocjami i sytuacjami kryzysowymi;
- promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego korzystania z Internetu, mediów społecznościowych i urządzeń mobilnych;
- kształtowanie krytycznego myślenia oraz odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji;
- profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych;
- promowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i aktywności offline;
- wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami oraz specjalistami i instytucjami zewnętrznymi;
- systematyczne monitorowanie poczucia bezpieczeństwa i sytuacji wychowawczej uczniów.

Główny kierunek działań na rok szkolny 2026/2027

Analiza wszystkich zebranych danych wskazuje, że działania wychowawczo-profilaktyczne szkoły powinny być oparte na trzech wzajemnie uzupełniających się obszarach:

**BEZPIECZNE RELACJE → PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY → BEZPIECZNE
I ODPOWIEDZIALNE FUNKCJONOWANIE W ŚWIECIE CYFROWYM**

Obszary te powinny być uzupełnione o działania wspierające zdrowie psychiczne, empatię, kompetencje społeczne, zdrowy styl życia oraz umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych.

Realizacja programu powinna mieć charakter ciągły, praktyczny i dostosowany do wieku oraz indywidualnych potrzeb uczniów, a podejmowane działania powinny podlegać systematycznemu monitorowaniu i ewaluacji.

- Wskazane jest zwiększenie liczby warsztatów, zajęć aktywizujących, scenek sytuacyjnych, odgrywania ról, dyskusji, projektów klasowych i międzyklasowych, zajęć integracyjnych oraz spotkań ze specjalistami.
- Należy wykorzystywać wydarzenia szkolne, wyjścia, wycieczki, projekty i działania integracyjne jako element realizacji celów wychowawczych i profilaktycznych, a nie wyłącznie jako działania okazjonalne.
- Ważną rolę w budowaniu poczucia bezpieczeństwa odgrywają nauczyciele, wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny. Należy wzmacniać relacje oparte na zaufaniu, otwartości i dostępności osób dorosłych oraz zapewnić uczniom jasną informację, gdzie i w jaki sposób mogą uzyskać pomoc.
- Należy zwiększyć przejrzystość komunikacji z rodzicami w zakresie działań podejmowanych przez szkołę w sytuacjach przemocy, konfliktów i innych zagrożeń oraz przypominać rodzicom o zasadach i procedurach wynikających ze Standardów Ochrony Małoletnich.
- Wskazane jest zwiększenie udziału rodziców w działaniach wychowawczych i profilaktycznych szkoły, w szczególności poprzez spotkania ze specjalistami, materiały edukacyjne i działania dotyczące cyberprzemocy, higieny cyfrowej, zdrowia psychicznego, uzależnień oraz sposobów reagowania na sytuacje trudne.
- Należy systematycznie monitorować sytuację wychowawczą i poczucie bezpieczeństwa uczniów, wykorzystując ankiety, obserwacje, rozmowy z uczniami i rodzicami, analizę zgłoszeń oraz informacje od wychowawców, pedagoga i psychologa. Wyniki monitorowania powinny być wykorzystywane do modyfikowania działań profilaktycznych.
- Treści i działania profilaktyczne dostosowane są do potrzeb rozwojowych uczniów. Przygotowane zostały w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w naszej społeczności szkolnej. Skierowane są dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

W działaniach na rzecz uczniów kluczową rolę odgrywa współpraca oraz świadomość wykonywania swoich zadań. I tak do zadań poszczególnych osób/grup należy:

1. Zadania dyrektora szkoły:

- tworzy warunki do realizacji programu;
- organizuje proces diagnozowania potrzeb – wyznacza koordynatora,

Zakres obowiązków koordynatora

Przygotowanie propozycji narzędzi badawczych (np. wzorów ankiet, arkuszy obserwacji).
 Harmonogramowanie działań (ustalenie terminów przeprowadzania diagnoz w klasach).
 Zbieranie danych od nauczycieli, wychowawców, rodziców lub uczniów.
 Opracowanie zbiorczego raportu lub prezentacji z wynikami diagnozy.

- wspiera współpracę nauczycieli i specjalistów;
- zapewnia warunki udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

- monitoruje bezpieczeństwo uczniów;
- nadzoruje stosowanie procedur;
- wspiera wdrażanie zmian wynikających z Reformy²⁶;
- inicjuje doskonalenie nauczycieli;
- współpracuje z Radą Rodziców;
- wspiera współpracę z instytucjami zewnętrznymi;
- uwzględnia wnioski z realizacji programu w nadzorze pedagogicznym.

2. Zadania nauczycieli:

- współtworzą bezpieczne środowisko;
- obserwują funkcjonowanie uczniów;
- rozpoznają mocne strony i potrzeby;
- wzmacniają aktywność uczniów;
- rozwijają samodzielność;
- stosują informację zwrotną wspierającą uczenie się;
- reagują na przemoc i inne zagrożenia;
- współpracują z rodzicami;
- zgłaszają specjalistom zauważone trudności;
- realizują treści profilaktyczne odpowiednie dla swojego przedmiotu;
- modelują właściwe relacje i kulturę komunikacji.

3. Zadania wychowawcy klasy:

- diagnozuje potrzeby zespołu klasowego;
- buduje klimat współpracy;
- integruje klasę;
- prowadzi zajęcia wychowawcze;
- monitoruje sytuację uczniów;
- współpracuje z rodzicami;
- reaguje na niepokojące zmiany;
- współpracuje z pedagogiem i psychologiem;
- koordynuje pomoc w przypadku trudności;
- wspiera uczniowskie inicjatywy;
- rozwija odpowiedzialność i samorządność uczniów.

4. Zadania pedagoga, psychologa i innych specjalistów:

- uczestniczą w rozpoznawaniu potrzeb uczniów;
- prowadzą konsultacje;
- wspierają nauczycieli;
- udzielają pomocy uczniom;
- prowadzą działania profilaktyczne;
- wspierają rodziców;
- uczestniczą w interwencji kryzysowej;
- współpracują z instytucjami specjalistycznymi;
- uczestniczą w planowaniu wsparcia;
- prowadzą działania służące poprawie funkcjonowania ucznia w środowisku szkolnym.

5. Zadania rodziców:

- współpracują ze szkołą;
- uczestniczą w diagnozie potrzeb społeczności;
- przekazują istotne informacje dotyczące funkcjonowania dziecka;
- uczestniczą w konsultacjach;
- korzystają z proponowanych form wsparcia;
- współtworzą spójne oddziaływania wychowawcze;
- zgłaszają zagrożenia;
- wspierają dziecko w rozwijaniu zdrowych nawyków i odpowiedzialności.

6.. Zadania samorządu uczniowskiego:

- reprezentuje głos uczniów;
- proponuje inicjatywy;
- organizuje działania społeczne;
- współtworzy wydarzenia szkolne;
- wspiera integrację;
- promuje wolontariat;
- angażuje się w działania dotyczące bezpieczeństwa i dobrostanu;
- rozwija samorządność i odpowiedzialność uczniów.

Nauczyciele pełnią kluczową rolę w przedstawionym procesie wspierania ucznia w rozwoju. Skuteczność działań osiągnięta będzie przede wszystkim wtedy, kiedy nauczyciele w kontakcie z uczniem prezentować będą następujące cechy:

- świadomość siebie i swojego systemu wartości,
- doświadczanie emocji,
- dostarczanie prawidłowych wzorców zachowań,
- zainteresowanie ludźmi i problemami społecznymi,
- urzeczywistnienie zasad etycznych,
- poczucie odpowiedzialności.

CELE PROGRAMU PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZEGO

Celem oddziaływań wychowawczych jest wzmacnianie jednostki oraz budowanie jej odporności aby ułatwić jej radzenie sobie z wyzwaniami codziennego życia. Odporność kształtowana jest poprzez rozwijanie kompetencji i najważniejszych umiejętności życiowych młodego pokolenia. Koncentrowanie się na prawidłowym postrzeganiu dziecka sytuuje go w obszarze dociekań pedagogiki pozytywnej, której przedstawiciele odwołują się do pozytywnych stylów życia, wyznaczających kierunek procesu wychowania.

Cele ogólne

1. Wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym).
2. Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych wśród uczniów, ich rodziców (opiekunów) oraz nauczycieli i pracowników szkoły na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkole.
3. Kształtowanie postaw moralnych, obywatelskich i patriotycznych w oparciu o normy etyczne i przyjęty system wartości.
4. Odniesienie do czterech aspektów wychowania:
 - a. rozwoju** – wspomaganie procesów poznawczych uczniów (poznawanie osób odmiennych, ich obyczajów, kultury itp.) oraz budowanie tożsamości społecznej (integracja) i indywidualnej (różnicowanie),
 - b. kształtowanie postaw** – kształtowanie postaw tolerancji, otwartości, empatii,
 - c. profilaktyka** – zapobieganie zachowaniom destrukcyjnym (profilaktyka uniwersalna dot. zagrożenia uzależnieniami),
 - d. korekcja deficytów i urazów** – korekcja negatywnych nastawień wyrabianych przez społeczność, mass media.

5. Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele).
6. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej.
7. Formowanie u uczniów poczucia godności własnej i szacunku dla godności innych osób.
8. Rozwijanie kompetencji takich jak kreatywność, innowacyjność, sprawczość i przedsiębiorczość.
9. Rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki.
10. Wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat.
11. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji.
12. Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość.

Cele szczegółowe

1. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły , m.in. przez:

- a) budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, rodziców i uczniów,
- b) kształtowanie postaw moralnych, obywatelskich i patriotycznych w oparciu o normy etyczne i przyjęty system wartości,
- c) przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych,
- d) tworzenie życzliwej, serdecznej i rodzinnej atmosfery w szkole, wzajemnego szacunku, tolerancji, pozytywnej samooceny uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły,
- e) zwiększanie świadomości uczniów na temat powstawania, funkcjonowania, przejawów i skutków dyskryminacji oraz narzędzi ich zwalczania,
- f) integrowanie środowiska szkoły, w tym uczniów z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych, odmiennych kulturowo, uczniów cudzoziemskich
- g) rozwijanie kompetencji społecznych uczniów, wspieranie ich działalności w ramach wolontariatu,
- h) wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- i) rozwijanie potencjału szkoły w zakresie bezpiecznego funkcjonowania uczniów,

- j) współpraca z instytucjami wspierającymi działania szkoły z zakresu profilaktyki i bezpieczeństwa: Policją, Sądem Rodzinnym, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, itp
- k) rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i rodziców- zwiększanie ich roli w życiu szkoły.

2. Minimalizowanie trudności uczniów w przyswajaniu wiedzy i umiejętności w zakresie danego przedmiotu powstałych w czasie nauki zdalnej, m.in. poprzez:

- a) budowanie wiary we własne siły i umiejętności oraz kształtowanie wytrwałości w realizacji wyznaczonych celów,
- b) motywowanie do nauki:
- c) kształtowanie umiejętności organizacji czasu oraz przestrzeni do pracy,
- d) budowa systematyczności w nauce oraz wypracowanie metody powtórek,
- e) kształtowanie umiejętności oceny własnej pracy,

3. Zapobieganie problemom i sytuacjom problemowym dzieci, m.in. przez:

- a) działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się u uczniów zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, nadużywania leków,
- b) profilaktykę agresji i przemocy, w tym przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy,
- c) profilaktykę uzależnień od gier komputerowych, Internetu, hazardu,
- d) kształtowanie umiejętności w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności tzw. nowych mediów.
- e) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych, społecznych i życiowych wśród uczniów (samokontrola, radzenie sobie ze stresem, rozpoznawanie i wyrażanie własnych emocji).

4. Promowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży, m.in. przez:

- a) zdobycie przez uczniów wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania działań prozdrowotnych,
- b) ukierunkowanie uczniów na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi,
- c) tworzenie i realizowanie całościowej polityki w zakresie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej w szkole,
- d) tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów.

5. Mobilizowanie uczniów do systematycznego uczęszczania na zajęcia lekcyjne, m. in. przez:

- a) bieżące monitorowanie frekwencji uczniów,
- b) poznanie czynników wpływających na niską frekwencję uczniów,
- c) uświadomienie uczniom szczególnego wpływu liczby godzin nieusprawiedliwionych na osiągane wyniki w nauce.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku prowadzi działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną.

Działalność wychowawcza szkoły polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferach:

- a) **fizycznej** - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- b) **psychicznej** - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, kształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- c) **społecznej** - ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- d) **aksjologicznej** - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- 3) wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- 4) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;
- 5) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów;

- 6) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;
- 7) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz zaangażowania w działalność podmiotów, np. opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, wojewódzkimi i powiatowymi stacjami sanitarno - epidemiologicznymi itp.
- 8) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia. W szczególności na:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów ;
- 3) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- 4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;
- 6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych uczniów, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji,

- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji,
- 3) przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Dz.U.2023.1939 t.j. ;
- 4) informowanie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działania wychowawczo - profilaktyczne skierowane do uczniów realizowane przez cały rok szkolny 2026/2027

mają na celu zintensyfikowanie działań podejmowanych przez wychowawców i pozostałych nauczycieli w celu rozpoznania potrzeb uczniów w zakresie budowania właściwych relacji społecznych w klasie oraz zintegrowanie działań profilaktycznych z działaniami promującymi zdrowie i zdrowy tryb życia

Wymienione poniżej zadania obejmują zakres czterech podstawowych obszarów, które są priorytetowe

w działalności wychowawczo - profilaktycznej w roku szkolnym 2026/2027

1. **RELACJE I KOMUNIKACJA** – kształtowanie postaw społecznych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej: wspieranie i budowanie relacji, działania budujące dobre relacje z rówieśnikami, dobry klimat szkoły. Wysłuchanie zdania i potrzeb uczniów w relacji uczeń – nauczyciel, umiejętności współdziałania w grupie. Zwiększanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych,
2. **OBSZAR BEZPIECZEŃSTWO- PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH:** cyberprzemoc, uzależnienie od komputera, Internetu, gier, wpływu komputera na zdrowie dziecka, rozwijanie pasji jako sposób spędzania czasu wolnego. Profilaktyka uzależnień – pogadanki na temat szkodliwości substancji uzależniających. Uświadamianie zagrożeń ze strony uzależnień. Propagowanie zdrowego stylu życia, w tym czasu spędzanego off-line. Umiejętne korzystanie ze sztucznej inteligencji.
3. **ZDROWIE: ZARÓWNO PSYCHICZNE** – budowanie pewności siebie, wiara we własne możliwości, rozwój i kreatywność, integracja, wycofanie jak i **EDUKACJA ZDROWOTNA** - jak aktywnie spędzać czas, zdrowa dieta, edukacja w zakresie zdrowego stylu życia, aktywność fizyczna jako forma profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych.
4. **OBSZAR KULTURA – WARTOŚCI, NORMY SPOŁECZNE, WZORY ZACHOWAŃ:** odpowiedzialność za swoje zachowanie, kształtowanie szacunku wobec innych, szczególnie słabszych, kształtowanie empatii i tolerancji, nauka kultury dla starszych i kolegów,

Lp.	Cele priorytetowe:	Cele szczegółowe/zadania:
1.	Bezpieczne relacje. Wzmacnianie pozytywnego klimatu szkoły. Profilaktyka przemocy rówieśniczej.	• Rozwijanie empatii. • Wzmacnianie norm przeciwdziałania przemocy. • Uczenie konstruktywnego reagowania na konflikt. • Zwiększanie odpowiedzialności świadków przemocy. • Przeciwdziałanie wykluczeniu. • Działania o charakterze mediacyjnym. • Przekazywanie rodzicom materiałów edukacyjnych, linków do webinarów na temat problemów dzieci i młodzieży, zdrowego stylu życia, ochrony zdrowia psychicznego, profilaktyki przemocy rówieśniczej. • Integrowanie dzieci i młodzieży w klasach ze szczególnym uwzględnieniem nowoprzyjętych uczniów. • Współpraca nauczycieli, wychowawców i specjalistów oraz rodziców. • Realizacja Programów Profilaktyki Przemocy Rówieśniczej np. Tydzień Przeciwdziałania Przemocy Rówieśniczej, itp. • Organizacja Światowego Dnia Życzliwości i Pozdrowień
2.	Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów, przeciwdziałanie przemocy, w tym w cyberprzestrzeni. Promowanie higieny cyfrowej i aktywności off- line, bezpiecznego poruszania się w sieci,	• Zapoznanie uczniów i rodziców z funkcjonującymi w szkole procedurami postępowania w przypadku łamania regulaminu szkolnego oraz systematyczne ich przypominanie. • Monitorowanie zachowania uczniów i uwag. • Konsekwentne stosowanie kar statutowych. • Przeprowadzenie godz. do dyspozycji wychowawcy na temat podejmowania decyzji i odpowiedzialności za swoje zachowania. • Przestrzeganie Standardów ochrony dzieci. Podejmowanie działań zgodnych z procedurami w nich zawartymi. • Przekazanie informacji o Standardach rodzicom i uczniom.

	rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie, w tym odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji.	• Prowadzenie zajęć poświęconych nauce bezpiecznego i odpowiedzialnego poruszania się w cyberprzestrzeni oraz krytycznej analizie informacji zamieszczanych w internecie oraz odpowiedzialnego korzystania z AI. • Organizacja Dnia Bezpiecznego Internetu. • Organizacja spotkań z policjantami w wybranych klasach oraz Bezpieczne Ferie i wakacje. • Przekazanie informacji rodzicom i nauczycielom na temat zagrożeń występujących w cyberprzestrzeni. • Zamieszczenie informacji na stronie internetowej szkoły
3.	Kształtowanie postaw patriotycznych, prospołecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.	• Realizowanie w każdym miesiącu 2 godzin do dyspozycji wychowawcy poświęconych bezpieczeństwu. • Prowadzenie zajęć dotyczących praw i obowiązków obywatela, funkcjonowania samorządu, odpowiedzialności za dobro wspólne oraz rozpoznawania zagrożeń. • Organizowanie uroczystości i imprez historycznych, patriotycznych i kulturalnych w szkole oraz wyjść na uroczystości miejskie związane ze świętami i upamiętnianiem wydarzeń historycznych. • Organizowanie wycieczek do muzeów, teatrów, bibliotek, regionalnych miejsc kulturalnych, miejsc pamięci narodowej. • Prowadzenie działalności Samorządu Uczniowskiego. • Organizacja wolontariatu w szkole. • Organizowanie akcji charytatywnych, pomocy koleżeńskiej. • Prowadzenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.
4.	Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Profilaktyka uzależnień behawioralnych.	• Przeprowadzenie zajęć o tematyce zdrowia psychicznego i radzenia sobie z emocjami. • Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych. • Organizacja Światowego Dnia Zdrowia psychicznego, Tygodnia Bezpiecznego Internetu. • Zachęcanie uczniów do brania udziału w wolontariacie, akcjach charytatywnych, pomocy innym.

		• Pomoc w rozwijaniu zainteresowań, pasji – rozmowy, zachęcanie do udziału w zajęciach pozalekcyjnych, konkursach.
5.	Promowanie zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej oraz przygotowanie uczniów do odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych i udzielania pierwszej pomocy.	• Realizacja treści wychowawczo - profilaktycznych dotyczących zdrowia w edukacji wczesnoszkolnej, na przyrodzie, biologii, edukacji zdrowotnej, wychowaniu fizycznym, edukacji dla bezpieczeństwa, godzinach do dyspozycji wychowawcy. • Organizowanie imprez rekreacyjnych i zawodów sportowych. • Rozwijanie u uczniów aktywności fizycznej. • Realizacja Programu dla szkół: (Mleko, Owoce i warzywa w szkole). • Organizacja Dnia Profilaktyki oraz Dnia Promocji Zdrowia. • Realizacja treści profilaktycznych na zajęciach z uczniami. • Organizacja zajęć z zakresu pierwszej pomocy. • Dostarczanie materiałów edukacyjnych na temat ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz informacji rodzicom o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodzin w przypadku używania środków i substancji powodujących uzależnienie (profilaktyka wskazująca i selektywna).

Wszystkie dotychczasowe, wyżej wymienione oddziaływania kierowane wobec uczniów oraz rodziców naszej Szkoły kierowane będą również wobec uczniów pochodzących z terytorium Ukrainy oraz uczniów cudzoziemskich przyjętych do oddziałów w ostatnich latach, a także wobec ich rodziców. Należy jednak uwzględnić bariery komunikacyjne, które mogą się pojawiać, a które w ramach możliwości będą na bieżąco rozwiązywane (tłumacz, pomoc nauczyciela posługującego się językiem obcym w tym: rosyjski, ukraiński, angielski, pomoc członków rodzin u których przebywają rodziny migrantów). Uczniowie będą również objęci dodatkowym wsparciem w procesie edukacyjnym w postaci dostosowania form i metod pracy do ich możliwości psychofizycznych.

Harmonogram działań na rok szkolny 2026/2027

Priorytet	Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Diagnoza	Rozpoznanie potrzeb uczniów oraz czynników chroniących i ryzyka	ankiety, obserwacja, analiza dokumentacji, rozmowy	wychowawcy, pedagog, psycholog	wrzesień
Adaptacja	Wspieranie uczniów rozpoczynających naukę lub zmieniających etap edukacyjny	zajęcia integracyjne, wsparcie indywidualne	wychowawcy	wrzesień–październik
Reforma26	Wspieranie uczniów klas objętych nową podstawą programową	działania adaptacyjne, projekty, aktywizujące sposoby pracy	nauczyciele klas I i IV	cały rok
Bezpieczeństwo	Zapoznanie z zasadami obowiązującymi w szkole	zajęcia, ćwiczenia, rozmowy	wychowawcy	wrzesień
Ochrona małoletnich	Przypomnienie praw, granic i sposobów uzyskania pomocy	zajęcia dostosowane do wieku	wychowawcy, specjaliści	wrzesień i cały rok
Relacje	Budowanie dobrych relacji w klasie	zajęcia integracyjne, projekty zespołowe	wychowawcy	cały rok
Przemoc	Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej	zajęcia profilaktyczne, interwencje, mediacje	pedagog, psycholog, wychowawcy	cały rok
Zdrowie psychiczne	Rozwijanie umiejętności dbania o dobrostan	warsztaty, rozmowy, konsultacje	psycholog, pedagog	cały rok
Emocje	Rozwijanie samoregulacji	ćwiczenia, zajęcia wychowawcze	wychowawcy, specjaliści	cały rok
Uzależnienia behawioralne	Profilaktyka nadmiernego korzystania z technologii	zajęcia i warsztaty	wychowawcy, specjaliści	cały rok
Higiena cyfrowa	Rozwijanie równowagi online–offline	akcje, zajęcia, wyzwania offline	nauczyciele, wychowawcy	cały rok
AI	Kształtowanie odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji	zajęcia, analiza przykładów, dyskusje	nauczyciele	cały rok
Cyberbezpieczeństwo	Przeciwdziałanie cyberprzemocy i dezinformacji	warsztaty i zajęcia	nauczyciele informatyki, wychowawcy	cały rok
Edukacja	Promowanie	zajęcia, projekty,	nauczyciele	cały rok

zdrowotna	zdrowego stylu życia	działania szkolne		
Aktywność fizyczna	Zwiększenie aktywności uczniów	zajęcia sportowe, aktywne przerwy, wydarzenia	nauczyciele WF	cały rok
Pierwsza pomoc	Rozwijanie kompetencji reagowania w nagłych sytuacjach	zajęcia praktyczne	wyznaczeni nauczyciele	według harmonogramu
Odporność społeczna	Przygotowanie do odpowiedzialnego działania	projekty, ćwiczenia, działania obywatelskie	nauczyciele, wychowawcy	cały rok
Patriotyzm	Rozwijanie tożsamości narodowej i regionalnej	uroczystości, projekty, wyjścia	nauczyciele	cały rok
Wolontariat	Kształtowanie postaw prospołecznych	akcje pomocowe	opiekun wolontariatu	cały rok
Samorządność	Włączanie uczniów w podejmowanie decyzji	działalność SU	opiekun SU	cały rok
Edukacja włączająca	Rozpoznawanie barier i potrzeb ucznia	obserwacja funkcjonowania, współpraca zespołu	nauczyciele, specjaliści	cały rok
Rodzice	Rozwijanie współpracy ze szkołą	konsultacje, spotkania, warsztaty	wychowawcy, specjaliści	cały rok
Projekty	Rozwijanie ciekawości i współpracy	projekty interdyscyplinarne	nauczyciele	cały rok
Doradztwo	Wspieranie decyzji edukacyjno-zawodowych	zajęcia, konsultacje, spotkania	doradca zawodowy	zgodnie z planem
Ekologia	Rozwijanie odpowiedzialności środowiskowej	projekty i akcje	nauczyciele	cały rok

Ważnym elementem działań profilaktyczno-wychowawczych jest współpraca z rodzicami oraz instytucjami.

W ramach programu szkoła może realizować:

- konsultacje indywidualne;
- zebrania;
- warsztaty;
- webinary;

- przekazywanie materiałów edukacyjnych;
- spotkania ze specjalistami;
- działania dotyczące zdrowia psychicznego;
- edukację dotyczącą uzależnień behawioralnych;
- edukację dotyczącą cyberbezpieczeństwa;
- działania dotyczące współpracy z nastolatkiem;
- konsultacje dotyczące funkcjonowania dziecka;
- wspólne planowanie wsparcia.

W zależności od potrzeb szkoła współpracuje z:

- poradnią psychologiczno-pedagogiczną;
- Policją;
- ośrodkiem pomocy społecznej;
- sądem rodzinnym;
- placówkami ochrony zdrowia;
- jednostkami samorządu terytorialnego;
- instytucjami kultury;
- organizacjami społecznymi;
- organizacjami prowadzącymi działania profilaktyczne;
- instytucjami rynku pracy;
- szkołami ponadpodstawowymi i placówkami kształcenia zawodowego.

Oczekiwane efekty programu

W wyniku realizacji programu zakłada się, że uczeń:

- zna zasady bezpieczeństwa;
- wie, gdzie szukać pomocy;
- potrafi rozpoznawać zachowania przemocowe;
- zna sposoby reagowania na cyberprzemoc;
- rozwija kompetencje emocjonalne;
- lepiej radzi sobie ze stresem;
- rozwija poczucie własnej wartości;
- potrafi współpracować;
- respektuje granice;

- zna podstawowe zasady dbania o zdrowie;
- rozumie znaczenie aktywności ruchowej;
- zna zagrożenia wynikające z używania substancji psychoaktywnych;
- rozumie ryzyko uzależnień behawioralnych;
- potrafi bardziej świadomie korzystać z technologii;
- krytycznie analizuje treści cyfrowe;
- rozumie ograniczenia narzędzi AI;
- angażuje się w życie społeczności;
- zna własne mocne strony;
- potrafi podejmować coraz bardziej świadome decyzje dotyczące swojej przyszłości.

REALIZACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNEGO

w Szkole Podstawowej nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku

1. Treści Programu Wychowawczo - Profilaktycznego są znane i realizowane przez wszystkich nauczycieli: wychowawców, nauczycieli zajęć edukacyjnych i specjalistów szkoły.
2. Realizacja Programu Wychowawczo - Profilaktycznego odbywa się w ramach:
 - zajęć prowadzonych przez wychowawców,
 - zajęć prowadzonych przez nauczycieli zajęć edukacyjnych, biblioteki, świetlicy oraz specjalistów,
 - zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczycieli na terenie szkoły,
 - zajęć warsztatowych i ćwiczeń grupowych prowadzonych przez pedagoga i psychologa,
 - zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
 - innych zajęć /np. w ramach projektów unijnych.
3. W zależności od wyników diagnozy sytuacji wychowawczej w szkole rada pedagogiczna oraz rodzice ustalają priorytety w pracy wychowawczej na dany rok szkolny.
4. Na podstawie Programu Wychowawczo - Profilaktycznego wychowawca planuje zadania wychowawcze dla klasy na dany rok szkolny. Podstawą do planowania działań wychowawczych są przede wszystkim potrzeby uczniów oraz diagnoza sytuacji wychowawczej klasy. Plan wychowawczy klasy jest przedstawiany rodzicom wraz z zaproszeniem do włączenia się w realizację zadań oraz uczniom.
5. Wychowawca klasy może zwrócić się o pomoc w diagnozie, planowaniu pracy oraz realizacji zadań wychowawczych do specjalistów szkoły lub z poza niej.

6. Zadania wychowawcze w klasie realizują wszyscy nauczyciele ucący w danej klasie, uwzględniając specyfikę swoich zajęć edukacyjnych, różnorodność form aktywności uczniów, ich potrzeby i oczekiwania.

EWALUACJA DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNYCH ZAWARTYCH W PROGRAMIE

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, a także:

- podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027,
- wniosków i rekomendacji z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora za rok szkolny 2025/2026,
- wyników klasyfikacji rocznej 2025/2026,
- wyników ewaluacji wewnętrznej 2025/2026,
- wniosków i analiz z pracy Zespołów przedmiotowych, Zespołów wychowawczych 2025/2026,
- ewaluacji Programu wychowawczego – profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2025/2026,
- informacji i postulatów rodziców uczniów klas I-VIII zebranych w trakcie roku szkolnego 2025/2026,
- wyników ankiet skierowanych do rodziców i nauczycieli, mających na celu pozyskanie informacji na temat potrzeb i oczekiwań w kwestii oddziaływań szkolnych w bieżącym roku szkolnym
- bieżących obserwacji dotyczących funkcjonowania uczniów w szkole oraz wniosków i problematyki poruszanej przez nauczycieli podczas Rad Pedagogicznych.

Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego prowadzona była przez pedagoga szkolnego, nauczycieli oraz wychowawców realizujących program w roku szkolnego 2025/2026 oraz na początku roku szkolnego 2026/2027. Wnioski z niej wypływające zostały wykorzystane do modyfikacji i ulepszenia programu w bieżącym roku szkolnym.

Główne pola ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego:

- badanie poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole (zjawisko cyberprzemocy, mobbingu, agresji słownej lub fizycznej);
- badania działań szkoły w ramach realizacji założeń Standardów Ochrony Małoletnich
- badanie postaw prozdrowotnych, z uwzględnieniem zagrożenia wszelkiego rodzaju uzależnieniami (internet, gry, środki psychoaktywne i inne używki);
- badanie postaw w zakresie kultury, wyznawanych wartości, norm i zasad oraz prezentowanych wzorców zachowań;
- badanie postaw w zakresie kształtowania postaw społecznych;
- frekwencje uczniów;

1. Cel główny ewaluacji:

Podniesienie efektywności oddziaływań wychowawczo - profilaktycznych szkoły.

2. Cele szczegółowe ewaluacji:

- 1) Uzyskanie informacji o przebiegu realizacji działań profilaktycznych z uwzględnieniem zagrożeń wynikających z przeprowadzonych ankiet
- 2) Poznanie ewentualnych trudności i niedociągnięć, które pojawią się w trakcie roku szkolnego.
- 3) Dokonanie oceny w zakresie wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu.

3. Metody zdobywania informacji:

- 1) Analiza dokumentacji szkolnej (dzienników lekcyjnych, arkuszy ocen, zeszytów uwag).
- 2) Badania kwestionariuszowe – ankieta i jej analiza.
- 3) Wywiad z wybranymi osobami (rodzice, uczniowie, wychowawcy, nauczyciele, pracownicy szkoły)
- 4) Obserwacja.